

Hirvepark 25

25 aastat tagasi toimus Eesti esimene rahvuslik kodanikualgatuslik meeleavaldus ajaloolise töö jaluleseadmiseks. Toona ei nõutud veel vabadust ega omariiklust, vaid Eesti okupeerimise alusdokumendi Molotovi-Ribbentropi pakti ja selle salaprotokollide avalikustamist.

1987 aasta juuli lõpus saatsid endised poliitvangid Lagle Parek, Heiki Ahonen, Tiit Madisson ja Jan Kõrb avaliku kirja EKP Ajaloo Instituudile, ajalehele „Rahva Häääl“ ja ajakirjale „Aja Pulss“, milles nõuti Molotovi -Ribbentropi pakti avalikustamist 23. augustil, pakti 48. aastapäeval. Seda muidugi ei juhtunud.

23. augustiks 1987 oli planeeritud Raekoja platsil pooleteist-tunnine miiting, millega meenutada Nõukogude Liidu ja Saksamaa vahel sõlmitud salalepingu tõttu hukkunud eestlasi. Rahvast teavitati raadiojaamade „Ameerika Häääl“ ja „Vaba Euroopa“ vahendusel.

Viimasel hetkel tühistas linnavalitsus sündmuse toimumisloa Raekoja platsil. Seejärel asus Raekoja platsile kogunenud rahvamahe Harjumäele Linda kuju juurde juhatama pappruuporis suuniseid jaganud Heiki Ahonen. Inimesed kandsid loosungeid „Tühistada Molotovi -Ribbentropi Pakt“, „Stalinlikud timukad kohtu alla“, „Enesemääramisõigust Baltimaadele“, „Vabadust Enn Tartole ja Mart Niklusele“, „Salasitt läheb haisema“ jne. Koosolekule leiti spontaanselt sobilik koht Hirvepargi treppidel. Avakõnes rääkis Tiit Madisson Saksamaa ja Nõukogude Liidu vahel sõlmitud mittekallaletungi lepingust ja selle salajastest lisaprotokollidest, mis jagas Ida-Euroopa mõjusfäärideks. Esmakordselt avalikustati ka lepingu rakendamise põhjustatud inimohvrite arv ja tõstatati küsimus Eesti omariikluse taastamisest. Mitmetuhandlise kuulajaskonna ees esinesid sõnavõttudega Lagle Parek, Heiki Ahonen, Erik Udam, Villu Rooda, Jüri Mikk, Roman Bode, Kalju Mätik ning luuletustega Merle Jääger ja Raivo Raave.

Ligi pool sajandit olid kõik poliitilised algatused olnud kommunistliku partei range kontrolli all. Hirvepargi koosolek, kui okupeeritud Eesti esimene suur rahvuslik-poliitiline meeleavaldus, saadi perestroika tuultes läbi viia jõustruktuuride otsese sekkumiseta. Sündmus käivitas ühiskonnas diskussiooni ning julgustas poliitiliselt aktiivseid inimesi ja grupe. Ühtlasi toimus ka oluline läbimurre rahvusvahelisse meediasse raudse eesriide tagant. Tänu pagulaste heale ettevalmistustööle jõudis okupeeritud Balti riikide teema suurte Ameerika ajalehtede esikülgedele. Hirvepargi algatuse õnnestumine suunas Eesti järgnevad sündmused eetilise, õigusliku ja rahvuslik-demokraatliku arengu rööbastele, mis hakkasid viima ehtsa iseseisvuse

taastamise suunas.

„Hirvepark 25“ Okupatsioonide Muuseumis 23.augustil 2012

12.00 – 13.30 Linastub Jaan Kolbergi dokumentaalfilm „Rahva vabadus“ 90 min.

14.00 – 15.00 meenutavad ja analüüsivad Hirvepargi sündmusi

Lagle PAREK, Hirvepargi korraldustoimkonna liige: Hirvepargi koosoleku ettevalmistamisest

Tunne KELAM, Euroopa Parlamendi liige: Hirvepargist taasiseseisvumisele

Mari-Ann KELAM, Eesti esindaja Ühendatud Balti Ameerika Komitees 1987 – 1993: USA senaatorite kiri Gorbatsšovile

Mart NUTT, Riigikogu Liige ja Inimõiguste Instituudi esimees: Inimõigused kui Eesti iseseisvuse nurgakivi

Taustaks slaidiprogramm.

Olete oodatud!

Okupatsioonide Muuseumis

HIRVEPARK 25

23. august 2012

12.00 – 13.30 Linastub JAAAN KOLBERGI dokumentaalfilm RÄHYA VABADUS

14.00 – 15.00 Meenutused ja analüüsid Hirvepargi sündmusest

LAGLE PAREK, Hirvepargi korralduskomitee liige
Hirvepargi koostöökü ettevalmistamisest

TUNNE KELAM, Euroopa Parlamendi liige
Hirvepargist taasiseseisvumisele

MARTI-ANNI KELAM, Eesti esindaja Ühendatud Riikide Ameerika Komitees 1987–1993
USA senaatorite kiri Üurbaltõvile

MART NUTT, Riigikogu Liige ja Inimõiguste Instituudi esimees
Inimõigused kui Eesti iseseisvuse nurgakivi

Taustaks slaidiprogramm

OLETE OODATUD!

